

ASR SÜRESİ BAĞLAMINDA RAMAZAN AYINI DEĞERLENDİRMEK

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ

“Andolsun zamana ki, insan gerçekten ziyan içindedir. Ancak, iman edip de salih ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler, birbirlerine sabrı tavsiye edenler başka (Onlar ziyanda değillerdir).” (Asr, 103/1-3)

Kıymetli Mü'minler; sohbetimizde Asr suresi bağlamında Ramazan ayını değerlendirmek konusunu işleyeceğiz. Öncelikle Asr Suresi bize ne söylüyor onu anlamaya çalışalım, ardından Ramazan ayını değerlendirmek noktasında bu surede bizim için hangi mesajlar var onları incelemeye çalışalım.

Asr (asır) kelimesi isim olarak “mutlak zaman, içinde bulunan zaman, karn (80 veya 100 yıllık zaman dilimi), gece, sabah, akşam, ikindi vakti, ikindi namazı, bir neslin veya bir hükümdarın, bir peygamberin yaşadığı zaman dilimi, bir dinin yaşandığı dönem” gibi mânalarda kullanılır. Müfessirler burada zikredilen asr kelimesini ikindi vakti, ikindi namazı, mutlak zaman, Hz. Muhammed'in asrı ve âhir zaman gibi farklı şekillerde tefsir etmişlerdir.

Buna göre sûrenin başında zamana yemin edilerek onun insan hayatındaki yerine ve önemine dikkat çekilmiştir. Çünkü zaman, kendisi zaman üstü olan Allah Teâlâ'nın yaratma, yönetme, yok etme, rızık verme, alçaltma, yüceltme gibi kendi varlığını ve sonsuz kudretini gösteren fiillerinin tecelli ettiği bir varlık şartı olması yanında, insan bakımından da hayatını içinde geçirdiği ve her türlü eylemlerini gerçekleştirebildiği bir imkân ve fırsatlar alanıdır. Yüce Allah böyle kıymetli bir gerçeklik ve imkân üzerine yemin ederek zamanın önemine dikkat çekmiş; onu iyi değerlendirmeyen insanın sonunun, 2. âyetteki deyimiyle “hüsran” (ziyan) olacağını hatırlatmıştır. Burada “ziyan”la âhîret azabı kastedilmiştir. Çünkü zamanı ve ömrü boşa geçirmiş insan için en büyük ziyan odur. Sûrede bu ziyandan ancak şu dört özelliğe sahip olanların kurtulacağı ifade edilmiştir:

- a) Samimi bir şekilde iman etmek
- b) Dünya ve âhîret için yararlı işler yapmak, yani din, akıl ve vicdanın emrettiklerini yerine getirmek, yasakladıklarından kaçınmak;
- c) Hakkı tavsiye etmek;

d) Sabrı tavsiye etmek.

Kıymetli Kardeşlerim, bu sure ile ilgili İmam Şafi Hazretleri diyor ki; *“Allah Kur'an'dan hiçbir sureyi indirmeseydi sadece Asr suresini indirmiş olsaydı bile bu sure insanların dünyasını da ahiretini de mamur kılmaya, dünyada da ahirette de onların mutlu etmeye yeterdi.”*

İnsan olarak bu dünyada mutluluğu ararız. Dünyaya geldik; burası sıkıntılar yumağı, düşmeli-kalkmalı, hastalıklı-sağlıklı, ölümlü-kalımlı bir çile yumağıdır. Allah bizi yarattı bizim yetkinliklerimizi ve zaafiyet noktalarımızı kusurlarımızı fitratımızdaki eksiklikleri bizden daha iyi biliyor. Dolayısıyla da bizim mutluluğumuzu sağlayacak yolu metodu üslubu O bizden daha iyi biliyor.

Allah(cc) peygamberler ve indirdiği kitaplar aracılığıyla insanı aslında bu dünyada da ahirette de mutlu etmek istiyor. Nitekim Allah'ın verdiği her emir, koyduğu her yasak, ortaya koyduğu her talimat, her prensip insanın yaratıldığı şerefine, izzetine daha fazla kavuşmasını onu daha fazla ifa etmesini ve diğer canlı varlıklardan daha fazla ayrılmasını ve eşref-i mahlukat olmasını sağlıyor. Kur'an'ın bütününe baktığımızda indiriliş amacı insanı mutlu etmek ama sadece bu dünyada değil o sonsuz hayat içerisinde insanı mutluluğa ulaştırmaktır.

Bu sure aslında mutluluk suresi olarak da isimlendirilebilir. Nitekim Diyanet İşleri Eski Başkanlarından Merhum Ahmet Hamdi Akseki Asr Suresi Tefsiri isimli bir risale yazmıştır ve bu risalede Asr suresini merkeze alarak mutluluğun yollarını maddeleştirmiştir. Merhum Ahmet Hamdi Akseki bu çalışmasında “Eşya Zıttıyla Kaimdir” ilkesince insanı mutsuz kılacak olan temel noktaları belirlemek suretiyle insanı ebedi saadete ulaştıracak esasları maddeler halinde zikretmiştir.

Ramazan ayı esasında biz Müslümanların yaratılma gayelerini yeniden hatırlayarak; bu dünyada da ahirette de mutsuz ve hüsrana uğramış olmaktan kurtulmamız için gerekli olan adımları hatırlamamız ve hayatımızda bu hususları hangi oranda yerine getirdiğimizi ölçebileceğimiz ve nihayetinde de eksikliklerimizi görerek ve gidererek bu aydan kazançlı bir şekilde ayrılabilceğimiz önemli zaman dilimidir.

Sure zamana yeminle başlıyor. Asra yemin olsun ki... Rabbimiz(cc) bizim için çok önemli olan zaman kavramına yemin ederek dikkatimizi bu

noktaya yoğunlaştırmamızı istiyor. Ardından ise çok genel geçer bir hüküm söylüyor: Muhakkak ki insan ziyandadır.

Asır kelimesi tefsir alimlerinin çoğunluğuna göre mutlak anlamda zaman demektir. Her insana bu dünyada bahşedilmiş ömür dediğimiz sınırlı bir süre vardır. Hayat insanın elindeki en kıymetli nimetlerdendir. Çünkü iman nimeti de ancak Hayat nimeti sayesinde insan için bir anlam ifade ediyor. Hayat nimeti birkaç açıdan kıymetlidir. Birincisi biz hayat nimeti ile kendimizi bilme kendi varlığımızın farkında olma imkanını ve ihtimalini elde ettik. İkincisi ise Hayat nimetiyle biz Allah'ı tanıma Allah'ı bilme O'nu bulma O'na bağlanma bahtıyarlığını elde ettik. Üstad Necip Fazıl KISAKÜREK bu gerçeği çok veciz bir şekilde dile getirmiştir:

Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış,

Marifet bu, gerisi yalnız çelik-çomakmış.

Bizler bu arayışlarımız içerisinde kalbimizin gerçek manada mutmain olmasını istiyorsak Rabbimiz (cc)'in Rad Süresi 28. ayetine kulak vermemiz gerekiyor:

أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

“Biliniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur.”

Ramazan ayı işte tam da Müslüman olarak bizlerin hem kendi hakikatimizi yeniden hatırlamak ve buradan hareketle de Allah'ın hakikatini idrak edebilmek için eşsiz bir fırsattır.

Peki insanın hüsranda olmasıyla kastedilen nedir? Ayetin devamında Rabbimiz bizlere dört madde zikrediyor. Bunlar bir arada bir Müslümanda bulunmazsa işte o kişi zarara uğramıştır diyor.

Hüsrana madem ki kulluk hayatımızın tamamını; dünyamızı ve ahiretimizi kaplıyor, öyleyse kulluğumuzu yerine getiremememizden kaynaklanan bu Hüsrana da bir boyutuyla dünyevi öbür boyutuyla da uhrevî bir felaketi; bir fecaati bir mahvoluşu ifade ediyor.

Toplumda psikolojik sorunlar yaşayan pek çok insan var. Genel olarak baktığımızda çok büyük psikolojik problemleri olan insanların isyan, küfür ve günahlar içinde olduğunu görürüz. Bu da bize şu hakikati haykırır: İnsan kalbinde maneviyata yer açmamışsa, insan kalbinde aşkın olan bir varlıkla bir bağ kuramıyorsa, dünyevi ve bedeni hiçbir haz ve doyum onu gerçek

mutluluğa ulaştırmaz. Yalnızca aşkın olan bir varlığı yani Allah'ı kalbinde var etmek, kalbini günahlardan, masivadan temizleyerek Allah'ın kalbine tecelli etmesine imkân vermemişse başka maddi ve manevi hiçbir şey bu kalbin tatmin olmasını sağlamaz.

Bu meyanda Şemseddin Sivasî'in şu nefis mısralarını hatırlayalım:

Sür çıkar ağyârı dilden tâ tecellî ide Hakk

Pâdişâh konmaz sarâyâ hâne ma'mûr olmadan.

Ağyar yani Yar'ın dışındaki her şeyi kalpten çıkarmak. Buradaki Yar elbette Allah'tır. Allah'ın dışında kalbimizde ne varsa; makam- mevki sevgisi, şöhret, mal-mülk sevgisi, dünya sevgisi vs... bütün bunları kalbimizden söküp atmamız gerekiyor. Kalbimizi bu türden kirlerden temizlediğimizde ancak Allah kalbimize tecelli edecektir.

İşte bunun muhasebesi için çok güzel bir zaman içindeyiz. Ramazan ayını bu anlamda kalbimizde olmaması gereken şeyleri tespit ederek onları kalbimizden söküp atmak için bir fırsata dönüştürmeliyiz ki Rabbimiz(cc) kalbimize tecelli etsin, kalbimiz O'nun nuruyla aydınlansın, O'nunla mutmain olsun.

Muhakkak insan ziyandadır, hüsrandadır.

Bu genel hükmün hemen ardından bu hükümden istisna edilen dört maddeye değinmeye çalışalım. **Elbette birincisi İman Etmek...**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

“Ey iman edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse, derin bir sapıklığa düşmüş olur.” (Nisa, 4/136)

Âyete göre Kur'an-ı Kerîm geldikten sonra yeryüzünde yaşayan ve iman etmek isteyen kimseler Allah'a, meleklerle, Kur'an-ı Kerîm'e ve ondan önce gönderilen kitaplara (halen geldikleri gibi korunmamış olsalar bile daha önce de kitapların indirilmiş bulunduğuna), son peygamber Muhammed Mustafa'ya ve ondan önce gönderilen peygamberlere ve âhiret gününe iman etmek durumundadırlar. Bunlardan birine bile inanmayan kimselerin imanı muteber

değildir, bunlardan birini bile inkâr eden kimseler “doğru, hak, geçerli, kurtarıcı” imana kavuşamamış, hak dinden sapmış sayılırlar.

Ayeti kerimeye dikkat edecek olursak Ey İman Edenler! İman Edin diyor. Yani Ey İnsanlar İman Edin demiyor. Allah(cc) zaten iman etmiş ancak imanını kemale erdirememiş olan, imanının yanında pek çok günaha da batmış olan bizlere bir çağrı yapıyor: İman edin. Buradan şunu anlayabiliriz: İmanlarınızı her türlü kirden, zafiyetten, günahtan arındırın. Saf ve temiz halde imanınızı kalbinizde kökleştirin diye anlayabiliriz bu ilahi çağrısı.

İçinde bulunduğumuz Ramazan ayı İmanımızı gözden geçirmek ve kemale erdirmek noktasındaki eksikliklerimizi düzeltmemiz için son derece önemli bir zaman dilimidir. Eğer bizler İmanımızı kuvvetlendirir, kalbimizde kökleşmesine gayret eder ve davranış olarak da hayatımıza yansıtırsak artık bize bu noktada şeytan veyahut da şeytanlaşmış insanlar zarar veremez. Nitekim Rabbimiz(cc):

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

“Ey iman edenler! Siz kendinizi düzeltin. Siz doğru yolda olursanız, yoldan sapan kimse size zarar veremez. Hepinizin dönüşü Allah'adır. O zaman Allah, size yaptıklarınızı haber verecektir.” (Maide, 5/105)

Surede bizi Hüsrana uğramaktan kurtaracak ikinci önemli nokta olarak salih amel zikredilir. Salih amelin İmandan hemen sonra zikredilmiş olması esasında bize bazı mesajlar verir. Salih amel, kişinin kalbindeki imanın davranışa yani hayata aktarılmış halini gösterir. Eğer ki kalbimizde imanımız sağlam ve kökleşmişse bu iman bize Allah'ın emrettiği iyilikleri ve güzel amelleri yapmamızı sağlar. Kalbimizdeki iman davranışlarımızda hayat bulmuş, tecessüm etmiş hale gelir.

Kuran-ı Kerimde buna benzer ifade pek çok ayeti kerimede aynıyla geçer. Bazılarına değinelim:

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رَزَقُوا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

“İman edip salih ameller işleyenlere, kendileri için; içinden ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele. Cennetlerin meyvelerinden kendilerine her rızık verilişinde, "Bu (tıpkı) daha önce (dünyada iken) bize verilen rızık!" diyecekler. Halbuki bu rızık onlara (dünyadakine) benzer olarak verilmiştir.

Onlar için orada tertemiz eşler de vardır. Onlar orada ebedi kalacaklardır.”
(Bakara, 2/25) Bir başka ayette ise Rabbimiz(cc):

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ

“İnanan ve salih amel işleyenler için, mutluluk ve güzel bir dönüş yeri vardır.” (Rad, 13/29)

Salih amel kavramı oldukça geniş bir kavramdır. Rabbimiz (cc)’in bizlerden yapmamızı istediği ibadetlerle sınırlandırılmayacak bir kavramdır. Elbette ibadetlerimiz de birer salih ameldir. Ancak bunun yanında Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed (sav)’in ifadesiyle: Yoldan insanlara zarar veren bir taşı kaldırmak ve hatta mümin kardeşimize tebessüm etmemiz dahi bir sadakadır yani salih bir ameldir. Bu sebeple imanımızın gereği olan salih amellerimizi özellikle de bu ayda artırmak için gayret etmemiz gerekiyor.

Salih amellerimizin hayatımızda sayısı ve kalitesi arttıkça imanımız kuvvetlenecek ve kalbimizde kökleşecektir. Mesela namazı huşu içinde kıldığımız zaman, namazınızın bizi kötülöklere karşı nasıl engellediğini hayatımızda fark ederiz. Aynı şekilde Orucun nasıl bizi dönüştürdüğünü görürüz. Kuran-ı Kerimle olan irtibatımızı güçlendirdikçe Kuran’ın etkisini hayatımızda fark ederiz. Onun için salih amelden mahrum olmak gerçekten çok büyük bir mahrumiyettir. Rabbimiz(cc) bizleri muhafaza eylesin.

İşte salih amelden mahrum kaldığımızda hüsrânın ilk adımı olan bu dünyadaki hüsrânı tatmış oluruz. Hüsrânın ikinci adımı da ölüm esnasındadır. Allah (cc) ölüm esnasında zalimlerin kafirlerin günahkarların nasıl öldüğünü anlatırken meleklerin onlara geldiğini onların yüzlerine ve sırtlarına vurduğunu bize aktarıyor:

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

“Melekler, kafirlerin yüzlerine ve artlarına vura vura ve "haydi tadın yangın azabını" diyerek canlarını alırken bir görseydin.” (Enfal, 8/50) Ne acı bir ölüm anı. Rabbim bizleri muhafaza eylesin.

Üçüncü Hüsrân ise kabirde bizi karşılayacak. Kabrimiz ya dünyada iken yaptığımız salih amellerle cennet bahçesine dönecek yahut da işlediğimiz kötülöklere sebebiyle bir azap çukuruna dönecektir. Kabirde yoldaşımız olması için henüz hayatta iken çokça salih amel işlemeye çalışalım.

Son Hüsran ise mahşerde mizanda Allah'ın huzurunda gerçekleşecektir. Düşünün ki Allah Teala bize şöyle seslenecek:

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنْ لَا تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

"Ey Ademoğulları! Ben, size, şeytana kulluk etmeyin. Çünkü o, sizin için apaçık bir düşmandır. Bana kulluk edin. İşte bu dosdoğru yoldur, diye emretmedim mi?" (Yasin, 36/60-61) Rabbimiz (cc)'in bu azarlamasını işiten insan ise şöyle diyecek:

إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا

"Şüphesiz biz sizi, kişinin önceden elleriyle yaptıklarına bakacağı ve inkarcının, "Keşke toprak olaydım!" diyeceği günde gerçekleşecek olan yakın bir azaba karşı uyardık." (Nebe, 78/40)

Hüsranın bu kısmı belki de en büyük Hüsran en feci Hüsrandır. Bu hüsrandan kurtulacak olan ise imanın eyleme aktarılmış hali olan salih amellerdir. Rabbim bizleri böylesi bir hüsrandan muhafaza eylesin.

Üçüncü madde birbirimize Hakkı tavsiye etmek. Çünkü şeytan bizi istikametten kaydırmak için var gücüyle çalışıyor. Ayrıca nefsi emaremiz var bize kötülüğü emrediyor, dünyanın aldatıcı unsurlarına kapılmamız için uğraşıyor. Allah'ın rızasından bizi uzaklaştırmak için pek çok imtihan vesileleri var. İnsan zaman içerisinde Haktan hakikatten Allah'ın emirlerinden ayrılabilir. Nefsi ile yalnız kalan insan günahlara dalabilir. Böyle bir durumda Müminler birbirlerini yalnız bırakmayacaklar ve birbirlerine Hakkı tavsiye edecekler. Hakk ise Aziz ve Celil olan Allah'tır. Hakkı yani doğruyu, iyiyi, güzeli tavsiye edecekler. Hepimizin bildiği o önemli kavram: İyiliği emretmek kötülükten sakındırmak. Maalesef toplum olarak çokça ihmal ettiğimiz bir görevimiz. Toplumumuzda kötülerin, kötülüklerin bu kadar aleni şekilde yaygınlaşmanın ardında bizim bu görevimizi yerine getirmememiz var ne yazık ki. Halbuki Allah Rasülü Hz. Muhammed (sav):

مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ

"Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin. Diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle düzeltme cihetine gitsin ki bu imanın en zayıf derecesidir." (Müslim, "Îmân", 49)

Hadisi şerifte geçen Münker kavramını hep birlikte biraz düşünelim. Eşya zıddıyla kaimdir genel ilkesinden hareketle bu kavramı zıddıyla ele alalım. İslâmi bir terim olarak Kur'an-ı Kerim ve hadisi şeriflerde yer alan **ma'ruf** ve **münker** kavramları eski anlamları korunmakla birlikte kapsamlarının değişip genişlediği görürüz.

Bu cümleden olmak üzere bazı alimler, hadislerde de kullanılış biçimlerinden hareketle, *"Maruf; Allah'a itaat sayılan, ona yakın olmayı sağlayan, insanlar için iyilik olarak kabul edilen ve dinimizce değer verilen bütün güzel tutum ve davranışları ifade eder"* demişlerdir.

Yine, İmam Gazali Hazretleri daha geniş bir bakış açısı ile, İslam dininin getirdiği, hayat tarzına, görgü kurallarına uygun olan söz ve davranışları maruf; uygun olmayanları da münker olarak saymıştır. Kısaca, maruftan maksat, Allah'ın emir ve tavsiye ettiği söz, fiil ve davranışlardır, diyebiliriz. Buna göre, marufun farz, vacip, nafile ve mendup hükmünde olan her ameli içine almaktadır. Mesela beş vakit namaz, zekât, sadaka, gibi belli ibadetler ile anne-babaya iyilik etmek insanlara iyi geçinmek de maruf kapsamında yer alır.

Kısaca, maruf, hayrın, faziletin, hakkın ve adaletin kendisidir. Rasûlullah'ın emrettiği her şeydir. Dinde ve insanların adetlerinde kötü olmayan şey, nefsin kabul edip sükûn bulduğu, aklen ve dinen güzel olduğu kabul edilen söz ve davranış, iman, taat, insanların genel düşünce çerçevesinde aklın kabul edip reddetmediği şeylerdir.

Aynı şekilde, münker de hırsızlık, zina, iftira, cana kıymak, gıybet ve dedî kodu yapmak gibi açıkça yasaklanan işler ile, insan tabiatının hoş karşılamayacağı, toplumun ve bireylerin huzur ve sükununa zarar verecek her türlü söz, davranış ve işleri kapsamı içine alır.

Buraya kadar söylenenlerden hareketle, "maruf" u İslam'ın öngördüğü davranışlar bütünü, hayat tarzı, "münker" in de bunun aksine, İslam'ın tasvip etmediği davranışlar ve hayat tarzı olduğunu ifade etmek mümkündür.

İyiliği emretmek kötülükten sakındırmak, ilahi emir ve yasakların insanlara iletilmesi en önde gelen dini görevlerden birisidir. Yüce Allah, bu görevin yerine getirilmesini, Müslümanlara farz kılmış ve onları, bundan sorumlu tutmuştur.

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Sizden, hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun. İşte kurtuluşa erenler onlardır.” (Ali İmran, 3/104)

Bu ayeti Kerime, sözü dinlenen, doğru yolu gösteren, iyiliği emredip kötülükten sakındıran bir topluluk oluşturulmasında, bütün Müslümanların sorumlu olduklarını açıkça bildirmektedir. Böyle bir topluluğun oluşturulması, imandan sonra Müslümanların önde gelen görevlerinden biridir. Ayrıca bu görevi yerine getiren Müslümanların ancak kurtuluşa ereceğini ayeti kerimeden anlamaktayız. Kurtuluşa ermenin yolu iyiliği emredip kötülükten sakındırmaktan geçiyor.

Ayetten çıkan bir önemli sonuç da şudur: Bir toplumun kurtuluşa ermesi o toplumun “oto kontrol” bilincine ulaşmış olması ile yakından ilgilidir. Hayatın her alanında; doğruların, bilgi ve tecrübe birikiminin paylaşılmasında, yanlışlardan kaçınılmasında bir toplumun bulunduğu nokta, o toplumun oto kontrol bilinci derecesinin de göstergesi olacaktır. Bireysel planda Müslümanın nefis muhasebesinde bulunmasının gerekmesi gibi, Müslüman toplumlar da “emr-i bi’l-ma’ruf” yöntemi ile “oto kontrol” ü sağlamak görevi ile yükümlüdür.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) emr-i bi’l-ma’ruf ve nehy-i ani’l-münkeri yapmamamızın kişi ve toplumu karşı karşıya bırakacağı sonucu bir hadis-i şerifinde şöyle ifade buyurmaktadır:

قال والذي نفسي بيده لتأمرن بالمعروف ولتنهون عن المنكر أوليوشكن الله يبعث عليكم عقاباً منه ثم تدعونه فلا يستجاب لكم

Hiz. Huzeyfe, Peygamber’imizin şöyle dediğini anlatıyor: Peygamberimiz buyurdular ki: **“Nefsime kudret elinde bulunduran Allah’a yemin ederim ki, ya marufu emreder ve münkerden nehy edersiniz yahut Allah size açık azap gönderir, sonra Allah’a yalvarırsınız, fakat o zaman duanız da kabul edilmez.”** (Tirmizî, Fiten, 9)

Kıymetli Kardeşlerim! Peygamber Efendimiz (sav)’in açıkça uyardığı bu duruma düşmüş durumdayız. Bugün artık pek çoğumuz duamız kabul olmuyor, toplumda yanlışlar, günahlar aleni işlenir oldu gibi şikayetlerde bulunuyoruz. Bu durumun sebebini biraz da bu açıdan düşünmek zorundayız. Hele ki Ramazan ayındayız, bu ayda iyiliği emredip kötülükten sakındırma görevimizi yeniden hatırlamalı ve gereğini yerine getirmeliyiz.

Dördüncü madde ise birbirimize Sabrı tavsiye etmek. Sabır en çok yanlış anladığımız kavramlardan birisidir. Sabır deyince aklımıza şu geliyor: “ben iyi bir şey yapmak istiyordum, o engellendi; bunun için ben de onu yapmayayım ve oturayım.” Oturmayı, geri çekilmeyi sabır zannediyoruz; öyle değildir. Arapçada sabır ayak diremek demektir. Yani doğru bildiğin şey üzere sabit olmak ve onu yapmak için mücadele etmek demektir. Bu mücadele esnasında başına bir bela ya da musibet gelirse onlara tahammül göstermektir.

Sabır, hak üzere olup onun üzerinde yürürken başınıza gelebilecek musibetlere tahammül etmektir. İşte sabır budur.

Üç yerde sabrı kuşanacağız: **Musibetlere karşı sabır**, kullukta sabır, **günah işlememekte sabır**. Yüce Allah(cc) nasıl sabredeceğimizi de bize ayeti kerimede öğretiyor:

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ

“Sabrederek ve namaz kılarak (Allah'tan) yardım dileyin. Şüphesiz namaz, Allah'a derinden saygı duyanlardan başkasına ağır gelir.” (Bakara, 2/45)

Her ne sebeple olursa olsun, başımıza ne kadar büyük bir musibet de gelmiş olursa olsun kulluğumuza devam edeceğiz ve bu konuda Allah'tan yardım isteyeceğiz. Bu ayet bize bunu emrediyor.

Ramazan ayında sabrı daha yakından hissediyoruz. Gündüz yeme içmeden ve Rabbimiz (cc)'in yasakladığı her şeyden kendimizi geri çekmeye çalışıyoruz. Belirli bir süre tüm imkanlar olmasına rağmen Rabbimiz (cc)'in emriyle hepsine karşı mücadele ediyoruz. İşte gerçek bir sabır eğitimi. Ramazan ayı bize sabrımızı eğitmemiz noktasında da çok yardımcı olur. Dolayısıyla bu ayı iyi değerlendirmeli, nefsimizi sabır konusunda eğitmeliyiz.

Özellikle de hayatın hızla aktığı bu dönemde, bu çağın bize dayattığı hızlı yaşa hızlı tüket gibi tamamıyla bu kapitalist sisteme hizmet eden argümanlarla bizler maalesef çok daha sabırsız hale geldik. Bu durumun acı örneklerini hayatımızda yaşayarak görüyoruz.

Sabırsızlığımızın örneklerini en çok da trafikte araç kullanırken görüyoruz. Kuralları hiçe sayarak nice insanın hayatını tehlikeye atan pek çok sürücü var. Işıklarda beklerken yeşil ışığın yanmasıyla arkamızdaki araçların daha henüz saniyeler geçmemişken ısrarla kornaya yüklenmeleri bize ne

kadar sabırsız olduğumuz gerçeğini gösteriyor. Fıtratımızda var olan aceleci oluşumuzu eğitmediğimizde maalesef böyle acı sonuçlarla karşı karşıya kalıyoruz. İnsanın fıtratında ne kadar aceleci olduğunu Rabbimiz (cc) bize haber veriyor:

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأَرِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ

“İnsan çok aceleci (tez canlı) yaratılmıştır. Size yakında ayetlerimi göstereceğim. Şimdi acele etmeyin.” (Enbiya, 21/37)

Ayete göre Rabbimiz (cc)’in ayetlerini görmenin yolu aceleci olmamaktan, sabırlı olmaktan geçmektedir. İnsan fıtratındaki bu aceleci oluşunu sabır eğitimi ile dizginlemelidir. Aksi halde aceleci olmak daima bize yanlış yaptıracaktır.

Kıymetli Kardeşlerim! Netice olarak Ramazan ayında Asr Suresinin bize verdiği ilahi mesajlar doğrultusunda kulluğumuzu daha iyi bir noktaya getirmek için gayret etmeliyiz. Rabbimiz (cc)’ in bize altın tepside sunduğu bu ayı en güzel şekilde değerlendirmeliyiz.

Rabbim (cc) bizlere bu eşsiz zaman dilimini en güzel şekilde geçirebilmeyi nasip etsin. Bizlere günahlarımızdan arınmış bir şekilde, sağlık ve afiyet içerisinde bayram sevincini yaşayabilmeyi nasip eylesin. Rabbim (cc) yapmış olduğumuz ibadetlerimizi, salih amellerimizi dergahında kabul eylesin.

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ